https://www.bbc.com/news/world-europe-54488386?fbclid=IwAR3AFLjXdNLJVKiaXQNtNIYHOb41yW3XK_kd8wPURL5JlBVzeKofbAAeJFw

Հայաստան-Ադրբեջան. Նոր ռմբակոծությունների մասին լուրերը սպանում են հրադադարի վերջին հույսը

Լեռնային Ղարաբաղում և նրա շուրջ վերսկսված ռազմական գործողությունները խախտել են Հայաստանի և Ադրբեջանի միջև հրադադարը:

Վիճելի տարածաշրջանում պաշտոնատար անձինք հաղորդում են Հադրութում բախումների մասին՝ չնայած շաբաթ օրը Ռուսաստանի միջնորդությամբ կնքված հրադադարին:

Անկլավը Ադրբեջանի միջազգայնորեն ճանաչված մասն է, որը սակայն վերահսկվում է էթնիկ հայերի կողմից:

Հաղորդվում է, որ գրեթե 500 մարդ, այդ թվում՝ ավելի քան 60 քաղաքացիական անձ, սպանվել են վերսկսված մարտական գործողությունների ընթացքում, որոնք սրվել են անցյալ ամիս:

Հայաստանն ու Ադրբեջանը վեցամյա պատերազմ են վարել Լեռնային Ղարաբաղի համար, որն ավարտվել է 1994 թվականին հրադադարով, բայց առանց խաղաղ պայմանագրի կնքման:

Վերջին մարտական գործողությունները նույնպես տարածվել են վիճելի տարածաշրջանից դուրս: Ադրբեջանը շաբաթ օրը հայտնել է, որ հրթիռն ընկել է Գյանջա քաղաքի բնակելի տների վրա, ինչի հետևանքով զոհվել է յոթ մարդ:

Եվս տասնյակ մարդիկ վիրավորվել են Գյանջայի բազմաբնակարան շենքերում, որոնք վնասվել են վաղ առավոտյան՝ Ռուսաստանի միջնորդությամբ կնքված հրադադարի՝ ուժի մեջ մտնելուց անմիջապես հետո: Հայաստանը հերքում է իր պատասխանատվությունը այնտեղ տեղի ունեցած ավերածությունների համար:

BBC-ի թղթակից Օռլա Գերենը դեպքի վայրում է եղել Ադրբեջանի՝ մեծությամբ երկրորդ քաղաքում և այնտեղ որևէ ռազմական թիրախ չի հայտնաբերել: Քաղաքը գտնվում է Լեռնային Ղարաբաղից հյուսիս:

Ավելի ուշ պայթյուններ են որոտացել Ստեփանակերտում՝ Լեռնային Ղարաբաղի գլխավոր քաղաքում, հայտնում են ականատեսները և հայկական լրատվամիջոցները:

Երկուշաբթի առավել կատաղի մարտեր են ծավալվել Ստեփանակերտից հարավ գտնվող Հադրութում: Բայց ռմբակոծություններ են արձանագրվել նաև այլ շրջաններում:

BBC

ԵՄ-ի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավար Ջոզեֆ Բորելը հայտարարել է, որ «շարունակվող ռազմական գործողությունները, այդ թվում՝ քաղաքացիական օբյեկտների, ինչպես նաև քաղաքացիական բնակչության շրջանում զոհերի մասին հաղորդագրությունները", չնայած համաձայնագրին, նշվել են «ծայրահեղ մտահոգությամբ»:

Պաշտոնական անձանց խոսքով՝ հակամարտության վերջին էսկալացիայի արդյունքում շուրջ 70 000 մարդ է տեղահանվել: Ձգձգված հակամարտությունը եռում էր դեռ 1990-ականների պատերազմից հետո, երբ այդ տարածքում բնակվող մեծամասնություն կազմող էթնիկ հայերը բաժանվեցին Ադրբեջանից: Այդ ժամանակ հազարավոր ադրբեջանցիներ վտարվեցին:

Այժմ «փխրուն» հրադադարը պետք է թույլ տար երկու երկրներին փոխանակել գերիներին և վերցնել վերջին մարտում զոհվածների մարմինները:

Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեն (ԿԽՄԿ) հայտարարում է, որ չի վերահսկելու այդ գործողությունը այնքան ժամանակ, քանի դեռ չի երաշխավորվել իր թիմերի անվտանգությունը:

Հայաստանը կրկին խորհրդակցում է Ռուսաստանի կառավարության հետ Մոսկվայում՝ ակնհայտորեն ձգտելով փրկել հրադադարը:

Մինչդեռ հայկական ծագում ունեցող ամերիկյան հայտնի Քիմ Քարդաշյան Ուեսթը սոցիալական ցանցերում հայտարարել է, որ 1 մլն դոլար (770 000 ֆունտ ստեռլինգ) է նվիրաբերում հակամարտության հայ զոհերի օգնության հիմնադրամին:

Ինչպե՞ս է տեղի ունեցել հրադադարը:

Այն համաձայնեցվեց Մոսկվայում 10 ժամ բանակցություններից հետո: Ռուսաստանի արտգործնախարար Սերգեյ Լավրովը հայտարարել է, որ այժմ երկու երկրները «առարկայական» բանակցություններ կսկսեն:

Սակայն ավելի ուշ Հայաստանի արտգործնախարար Զոհրաբ Մնացականյանը բանակցությունները "բավականին բարդ" անվանեց և հայտարարեց, որ Հայաստանը ցանկանում է, որ Լեռնային Ղարաբաղը միջազգային հանրության կողմից ճանաչվի որպես անկախ պետություն:

Ինքնահռչակ ղարաբաղյան իշխանությունները կրկնեցին այդ կոչը և մեղադրեցին Ադրբեջանին այն բանում, որ նա օգտագործում է հրադադարի մասին բանակցությունները որպես քողարկում նոր հարձակումներ նախապատրաստելու համար:

Մինչդեռ Ադրբեջանի արտգործնախարար Ջեյհուն Բայրամովը հայտարարել է, որ Հայաստանի վրա բանակցությունների ընթացքում բավարար ճնշում չի գործադրվել, և Լեռնային Ղարաբաղում իրավիճակը չի կարող մնալ այնպիսին, ինչպիսին կա:

Նրա խոսքով՝ Ադրբեջանը հույս ունի իր վերահսկողության տակ վերցնել մեծ տարածք, և հրադադարը կտևի միայն այնքան, որքան անհրաժեշտ կլինի ԿԽՄԿ-ին՝ մարմինների փոխանակումը կազմակերպելու համար:

Թուրքիան, որն աջակցում է Ադրբեջանին, հայտարարել է, որ հրադադարը Հայաստանի «վերջին հնարավորությունն» է վիճելի տարածքից զորքերը դուրս բերելու համար:

Երկու երկրներ, Ռուսաստանի Արտաքին Գործերի Նախարար Սերգեյ Լավրովի միջնորդությամբ, 10 ժամյա բանակցությունից հետո եկել են հրադադարի շուրջ համաձայնության

Ռուսաստանը Հայաստանում ռազմակայան ունի, և երկու երկրներն էլ Հավաքական անվտանգության պայմանագրի կազմակերպության (ՀԱՊԿ) դաշինքի անդամներ են:

Այնուամենայնիվ Մոսկվան նույնպես լավ հարաբերություններ ունի Ադրբեջանի հետ:

Ի՞նչ տեղի ունեցավ հրադադարն ուժի մեջ մտնելուց հետո :

ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը հայտարարել է, որ ադրբեջանական զորքերը հարձակվում են սկսել հրադադարի ուժի մեջ մտնելուց հինգ րոպե անց, իսկ էթնիկ հայկական ուժերը պատասխանել են այդ հարձակմանը: Պաշտպանության նախարարության տվյալներով՝ ադրբեջանական զորքերը ռմբակոծել են նաև քաղաքը:

Մինչդեռ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը հայտարարել է, որ Հայաստանը «կոպտորեն խախտում է հրադադարի ռեժիմը» և ռմբակոծում է ադրբեջանական Տերտեր և Աղդամ շրջանները:

Հինգշաբթի Հայաստանը մեղադրել է Ադրբեջանին Լեռնային Ղարաբաղում պատմական տաճարի միտումնավոր ռմբակոծման մեջ: Լուսանկարներում լուրջ վնասվածքներ էին երևում Շուշայի Սուրբ Փրկիչ եկեղեցում (հայերեն՝ Շուշի) :

Միևնույն ժամանակ, Ադրբեջանը հայտարարել է, որ Գյանջան և Գերանբոյ շրջանը ռմբակոծվել են հայկական զորքերի կողմից, ինչի հետևանքով առնվազն մեկ խաղաղ բնակիչ սպանվել է:

Այս շաբաթվա սկզբին ելույթ ունենալով BBC-ում՝ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը նախազգուշացրել է տարածաշրջանում «ցեղասպանության» մասին և ասել, որ դա «Հայաստանն է, հայերի հողը»:

Ստեփանակերտն արդեն մի քանի օր է՝ «տառապում» է ռմբակոծություններից, բնակիչները թաքնվում են նկուղներում, իսկ քաղաքի մեծ մասը մնացել է առանց էլեկտրականության :

Թարգմանությունը՝ Լիլիթ Կարապետյանի

Ղեկավար՝ Անահիտ Ակրոպյան